

BESZÁMOLÓK

SZEMLÉK

REFERÁTUMOK

PÁLYÁZAT

Megállapodás a tudományos kutatás, a műszaki fejlesztés, a felsőoktatás és a közgyűjtemények információs infrastruktúrájának fejlesztési programjáról

Ez év júniusában alapos szakmai és pénzügyi előkészítés után Együttműködési Megállapodást írt alá *Kosáry Domokos*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Andrásfalvy Bertalan* művelődési és közoktatási miniszter, *Pungor Ernő*, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke és *Andorka Rudolf*, az Országos Tudományos Kutatási Alap Bizottság elnöke.

A Megállapodás értelmében a felek műszakilag, szervezetenként és pénzügyileg összehangolt program keretében folytatják a tudományos kutatás és a műszaki fejlesztés információs infrastruktúrájának kialakítása céljából az MTA és az OMFB által már 1987-ben megkezdett munkát. Az IIF (Információs Infrastruktúra Fejlesztési) Program 1991–1994 közötti szakaszában az MKM és az 1991-től függetlenné vált OTKA Bizottság formálisan is résztvevője lett a fejlesztési munkáknak, amelyekben a korábbi fejlesztési szakasz során már részt vettek a felsőoktatási intézmények, illetve az OTKA-források bekapcsolódása útján.

Az MTA és az OMFB közös erőfeszítéseinek eredményeként, az OTKA támogatásával, valamint számos további intézmény közreműködésével az 1987-ben indított IIF Program 1990 végén lezárt szakasza már megteremtette a kutató-fejlesztő és egyetemi oktató közösség számára az alapvető hálózati és információs szolgáltatásokat. Közel 200 intézményt kapcsolott be a hazai és nemzetközi hálózatba, több ezer szakember számára téve ezzel lehetővé az országon belüli és határainkon túlnyúló közvetlen elektronikus kapcsolattartást és információcserét.

Az információs infrastruktúra fejlesztésének eddigi biztató eredményei, a hazai kutató-fejlesztő és felsőoktatási kollektívák részéről jelentkező fokozódó igények, a fejlett országok kutatási, fejlesztési és felsőoktatási szférájában kialakult kommunikációs és információs kultúrához való csatlakozásunk elengedhetetlen volta, továbbá a megváltozott politikai helyzetből adódó új nemzetközi hálózati kapcsolódási és finanszírozási lehetőségek messzemenően indokolják az infrastruktúra továbbfejlesztését, a hazai és külföldi hálózati hozzáférési lehetőségek szélesítését, valamint a hálózati és információs szolgáltatások körének bővítését. Így tudjuk egyre jobban megközelíteni a fejlett országok hasonló célú szolgáltatásainak színvonalát, a hazai kollektívák részére a legjobb külföldi munkafeltételekhez hasonló körülményeket biztosítva.

Az információs infrastruktúra színvonalának emelése egyaránt szolgálja a hazai kutatás és fejlesztés eredményességét, a felsőoktatás színvonalas működését, a magyar kutatási, fejlesztési és felsőoktatási szakembereket tömeges elvándorlásának megakadályozását, valamint hazánk integrálódását a fejlett európai országok közösségébe.

A Megállapodás aláírói abból indultak ki, hogy a fenti célok csak az infrastruktúra fejlesztésének folytonosságával, a mozgósítható erőforrások összefogásával és a hazai információs infrastruktúra külvilág felé mutatott képének egységesítésével érhetők el. Ez az egységes arcukat egyetlen úton biztosítható: a teljes hazai kutatási, fejlesztési, felsőoktatási és közgyűjteményi információs infrastruktúra

fejlesztésének és működtetésének közös nemzeti keretbe való ágyazásával. Az egységes szervezeti keret egységes fellépést tesz lehetővé a nemzetközi hálózatokhoz való kapcsolódás, a külföldi pénzforrások felhasználása és a külföldről átvett, ill. a külföld felé általunk nyújtott szolgáltatások terén. Mindez elengedhetetlen feltétele annak, hogy felzárkózási esélyeinket a kutatás, fejlesztés és felsőoktatás terén eredményesen kihasználhassuk. Ellenkező esetben, az információs infrastruktúra fejlesztésének és működtetésének magas szintű összefogása nélkül az eddigi eredmények rohamos eróziójával kellene számolnunk.

A Program globális céljait és a Programhoz rendelt közös irányítási és finanszírozási rendszert rögzítő Megállapodás hangsúlyozza, hogy a Program résztvevői üdvözölnék minden olyan kezdeményezést, mely (pályázati vagy egyéb formában) a közösen elfogadott Program keretein és felelősségi körén kívül, de a Program céljaihoz illeszkedve, a Program irányító testületeinek állásfoglalásait elfogadva igyekszik hozzájárulni az infrastruktúra fejlesztéséhez, működtetéséhez és szolgáltatásainak a kutató, fejlesztő és oktató közösség által történő igénybeviteléhez.

Az 1991–1994 közötti fejlesztési szakasz fő jellemzői közül kiemelendő:

- ▶ a hazai kutató, fejlesztő, felsőoktatási és közgyűteményi kollektívák infrastrukturális ellátásának nemzetközi színvonalú biztosítása; ennek megfelelően
- ▶ az 1986–90 között létrehozott infrastruktúra és információs szolgáltatások fenntartása, ill. továbbfejlesztése;
- ▶ a magyar kutatók, fejlesztők és egyetemi oktatók igényeinek minél teljesebb lefedése a hazai és nemzetközi hálózati kapcsolatok és szolgáltatások mennyiségének és minőségének folyamatos növelésével;
- ▶ a Megállapodásban részt vevő intézmények által a Program rendelkezésére bocsátott forrásoknak a Program elveit maradéktalanul szem előtt tartó felhasználása; az információs infrastruktúra fejlesztését és működtetését szolgáló egyéb hazai pénzforrások felhasználásában a Program elveinek és céljainak lehetőség szerinti érvényre juttatása;
- ▶ a külföldi forrásokból a Program irányító testületeinek döntési körébe utalt hányad optimális felhasználásának biztosítása a külföldi beszerzési lehetőségek kedvező változásait is kihasználva; az egyéb külföldi források felhasználásában a Program elveinek és céljainak lehetőség szerinti érvényesítése;
- ▶ országos és regionális önfenntartó információs szolgáltató szervezetek létrehozása;
- ▶ a központi és helyi fejlesztések, valamint alkalmazások szelektív pénzügyi támogatása;
- ▶ a teljes információs infrastruktúrának a kutatás, fejlesztés, felsőoktatás és közgyűtemények összességét kiszolgáló közös országos hálózatra épülő fejlesztése és működtetése.

A Megállapodás aláírói a Program céljainak megvalósításához elvi döntési-irányítási és operatív végrehajtási szervezetet rendeltek.

Az elvi döntési-irányítási rendszerben a Program Felügyelő Tanácsának szintjén születnek a Programra vonatkozó alapvető döntések és műszaki, szervezési, valamint pénzügyi tervek (a Program Operatív Bizottságának, Alkalmazói Tanácsának és Műszaki Tanácsának döntés-előkészítő munkájára támaszkodva). A Műszaki Tanács felel a szakmai-technikai kérdésekért, az Alkalmazói Tanács a felhasználói közösség képviselőitől, az Operatív Bizottság pedig a végrehajtás szervezési kérdéseit. Közvetlenül az Operatív Bizottságot, közvetve a teljes irányítási szervezetet a Program végrehajtásának feladataihoz rendelt Koordinációs Iroda segíti.

A Program céljainak megvalósítását szolgáló, több mint 1 Mrd Ft nagyságú pénzügyi háttér részben hazai (a megállapodás aláírói, ill. az általuk képviselt intézmények, valamint egyéb, a Program céljaihoz csatlakozó intézmények részéről rendelkezésre bocsátott) forrásokra, részben pedig külföldi (támogatási keretektől vagy célhitelektől származó) forrásokra – elsősorban a Világbanktól származó hitelekre és a PHARE-támogatás keretében rendelkezésre álló keretekre – épül.

A Megállapodás aláírói a Programot nyitottnak tekintik, és készek a résztvevők körét egyeztetett feltételek mellett bővíteni.

A Magyar Tudományos Akadémia, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint az Országos Tudományos Kutatási Alap Bizottság a Program kapcsán ezúton is felhívja a kutatókat, fejlesztőket és a felsőoktatás oktatóit, hogy közreműködésükkel, kezdeményezéseikkel és az információs szolgáltatások igénybevitelével segítsék a tudományos kutatás, a műszaki fejlesztés, a felsőoktatás és a közgyűtemények információs infrastruktúrájának fejlesztését, valamint az infrastruktúra fokozatosan bővülő lehetőségeinek kiaknázását.

IIF Koordinációs Iroda

Pályázat adatbázisok építésére

A Tudománypolitikai Bizottság 1986. januári ülésén határozatot hozott a K + F Információs Infrastruktúra Fejlesztési (IIF) Program kialakítására azzal a céllal, hogy hazánkban is naprakész legyen az információellátás, amelynek első és meghatározó eleme a korszerű számítástechnikai eszközpark, a hálózati infrastruktúra és a megfelelő információkat tartalmazó, több helyről elérhető adatbázisok.

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság a Magyar Tudományos Akadémiával karöltve már két pályázatot hirdetett, amelyeknek keretében 75–75 millió forinttal támogatta adatbázisok építését.